

Filipi ponokon 'wano kareta

Uwapo torupamy

Moro iru'pyn oka ekaro okomboto tytotopo ta Paulus 'wa na'nen Filipi po kari'na emamrytu'mapo tywaije man Tamusi wyinonaka. Moro koromono Europa po Tamusi na'nanopy'san apyimy me moro tywaije man. Ero kareta merory jako, mo'ko Paulus Rome po yja'wan kari'na aru'katopo ta tywaije man. Morokon ty'wa inaropo'san otykon poko tawa'pore tywairy ekari'san mo'karon Filipi ponokon 'wa ero kareta ta. Ipori'tomarykon 'se enapa man. Mo'ko Kristus ta roten tawa'pore 'ne tywairy taro kari'na wairy ekari'san.

Ero kareta wota'saka'san

1:1-11	Kareta a'motopo auranano
1:12-26	Yja'wan kari'na aru'katopo ta Paulus wairy
1:27-2:30	Kristus maro o'win mo'karon Tamusi amyikanamon wairy man
3:1-21	Poto me 'ne moro Kristus ukutyry wairy
4:1-20	Mo'karon Filipi po Tamusi na'nanopy'san apyimy maro o'win Paulus wotapory
4:21-23	Kareta y'ma'topo auranano
-

Kareta a'motopo auranano

1 ¹Paulus, Timoteus enapa, mo'karon Kristus Jesus pyitorykon me mandon inaron, ero kareta merojaton pa'poro mo'karon Filipi po Kristus Jesus ta Tamusi wyinonokon 'wa, mo'karon enenamon 'wa, mo'karon enenamon epatongan 'wa enapa. ²Oro mo'ko kyumykon Tamusi turu'popory, mo'ko Jopoto Jesus Kristus turu'popory enapa amaroine nainen. Sara'me enapa ajysen.

One wara Tamusi 'wa Paulus auranary

3-4 O'kapyn roten ytamusiry ety sawongaje, apokoine ywonusmengary jako. Apokoine Tamusi 'wa yjauranary wara ro tawa'pore wa. ⁵Uwaponombo poro irombo moro iru'pyn oka aripapyry mepano'saton. Erome noro moro wara maijaton. ⁶Mo'ko otaine amy iru'pyn amaminano a'monenymbro 'wa mo'ko Kristus Jesus wo'topo kurita 'wa ro ikapy'mary man enapa samyikaje imero.

⁷Iru'pa man apokoine moro wara ywonusmengary. Yturu'po ta irombo pa'poro mandon. Moro yja'wangon kari'na aru'katopo ta yja'ta 'kuru, moro iru'pyn oka aijomary jako y'wa, moro y'wa ipori'tomary jako enapa moro Tamusi kuranory ta yjemaminary a'sakarykon me tywaije mandon. ⁸Pa'poro ajenerykon sanory ywojan, apnarykon ke y'wa mo'ko Kristus Jesus pyny ke. Moro amyikaponen me ro Tamusi man. ⁹Tamusi 'wa waturupoja aseme noro moro pynato awairykon wepuito'me, oty ukutryr ta o'waine, tuwaro awairykon ta enapa. ¹⁰Iwara morokon kurangonymbo otykon muku'ta'ton. Irombo tykoroka, emendo'pa enapa maita'ton moro Kristus wo'topo kurita wopyry 'wa ro. ¹¹Tamambore imero maita'ton. Jesus Kristus 'wa moro wara tyje maita'ton, Tamusi ety awongato'me imero.

Moro iru'pyn oka amyikapory Paulus 'wa

¹²Yja'sakarykon, morokon yjeponamonymbo otykon 'wa moro iru'pyn oka aripapyry epanopy'po ukutryr 'se wa o'waine. ¹³Kristus upu'po me taru'ka ywairy irombo tuku'se man pa'poro mo'karon Rome pono jopoto auty tanokon oranano 'wa, pa'poro mo'karon amykon terapa kari'na 'wa enapa. ¹⁴Pyime Kristus wyinonokon 'wa mo'ko jopoto tamyika 'ne ka'tu rapa man moro yja'wangon kari'na aru'katopo ta ywairy ke. Enari'ma 'ne ka'tu rapa moro iru'pyn oka ekari'saton. ¹⁵Amykonymbo te mo'ko Kristus ekarojaton tyko'ponokon me Paulus wairy wairy ke tato'keine, u'kuto tywairykon ke enapa. Amykonymbo te moro wara kynaijaton tywonusmengapore tywairykon ke. ¹⁶Ypynaton. Moro iru'pyn oka aijomanen me tyje ywairy uku'saton. ¹⁷Mo'karon amykonymbo

---

1:1 Apojoma'san 16:12   1:13 Apojoma'san 28:30

te mo'ko Kristus ekarojaton yko'po tywairykon sanory ta. Onumengapo'pa mandon. Moro taru'ka ywairy awosinanopyry po kyno'po'saton. ¹⁸O'to waty te man. Tywonumengapore, onumengapo'pa pai mo'karon ekari'namon a'ta ro rypo, mo'ko Kristus ekary kynotaripa'san. Moro ro yjewa'porojan.

Mo'ja ro enapa tawa'pore waitake. ¹⁹Iru'pa irombo ero oty wyino ywo'kary man suku'sa. Moro Tamusi 'wa ajauranarykon, moro Jesus Kristus a'kary 'wa yjepanopyry enapa yjunendan. ²⁰Epy'i'to'pa ywairy man po wo'po'sa, enari'ma yjauranary man po enapa. Iwara o'kapyn mo'ko Kristus ety awongapory wara y'wa, erome enapa sawongapotake, nuro yja'ta, yrombyry jako ro rypo enapa.

²¹Moro yjemamyry mo'ko Kristus 'wano me man. Moro yrombyry ko'wu iru'pyn oty ene'tan. ²²Yjemamyry man jako te, iru'pyn oty ene'tan enapa moro yjemaminary. Otypan apiry man anukuty'pa wa. ²³Okororo morokon otykon yjapyiry 'se man. Ero amano nory 'se terapa wa mo'ko Kristus ekosa ywaito'me. Moro ro irombo iru'pa 'ne ka'tu rapa man. ²⁴Ero amano ta ywairy te poto me 'ne ka'tu rapa man o'wanokon me. ²⁵Moro amyikary ke ro y'wa, ero amano ta noro ywairy man suku'sa. Ajekosaine waitake Kristus wyinonokon me ajepano'to'ko'me, ajewa'poroto'ko'me enapa. ²⁶Iwara Kristus Jesus ta ypoko matamyikata'ton 'ne ka'tu rapa, ywopy'poto rapa o'waine.

Mo'karon Filipi ponokon ururu Paulus 'wa

²⁷Mo'ko Kristus ekapory wara rotен te moro ajemamyrykon arotoko. Ajeneine ywopy'poto, uwa yja'ta ro rypo, o'win a'kanano ta aweja'nakarykon etary 'se wa. O'win turu'ponano maro moro tamyikamy iru'pyn oka pok'o awo'mikarykon etary 'se wa. ²⁸Awety'kaporykon kapyn pairo man mo'karon ajenono'namon 'wa. Moro iru'pyn oka amyikanamon me awairykon irombo utapyrykon man enepojan. Amyjaron te ajunemyrykon man enepojan. Tamusi ajunenda'ton. ²⁹Kurano tapyije o'waine man Kristus 'wanokon me awaito'ko'me. Mamyikaton roten kapyn. Maikota'maton enapa te i'wano me. ³⁰Ywe'kuru wara enapa me'kujaton. Moro ywe'kuru ro tone o'waine man. Erome metaton enapa.

1:30 Apojoma'san 16:19-40

2 ¹Mo'ko Kristus ta ajapokumarykon jako iro ke, aipynano 'wa apana'tomarykon jako, o'win a'kanano ta aja'taine, kotano enery jako o'waine, ²kawa'poropotoko imero moro o'win awonumengarykon wairy 'wa, moro o'win awaipnarykon wairy 'wa, moro ase'wa awairykon 'wa, moro o'win awo'mikarykon wairy 'wa enapa. ³Aja'sakarykon ko'po awairykon 'se kytaiton. Typo roten kawonokon me kytokano'ton. Po'ponokon me te aitoko. Mo'karon aja'sakarykon apyitoko ako'ponokon me. ⁴Ajotyrykon poko roten kytonumengaton. Morokon aja'sakarykon otyrykon poko enapa te onumengatoko.

⁵Oro moro onumengano, moro Jesus Kristus ekosa tywaije man iro ajekosaine enapa nainen.

⁶Mo'ko ro Tamusi eneke tywaije man. Mo'ja ro moro Tamusi wara tywairy apyiry poko te tyweja'nakary 'se'pa tywaije man. ⁷Aseke moro poto me tywairyombo tynonda i'wa man, pyitonano eneke, kari'na eneke enapa tywotyry ta. ⁸Kari'na eneke tywosenepo man. Po'po tywotyje man. Ipanaja'na'pa tywaije man moro tyrombyry 'wa ro, moro wakapu poko tyrombyry 'wa ro. ⁹Iro ke ro Tamusi 'wa kawo imero tyje man. Pa'poro atywano ko'po kawo moro ety tyje i'wa man. ¹⁰Iwara mo'ko Jesus ety ta pa'poro kapu tano, nono tu'pono, nono upi'nono wokunamary kynaitan. ¹¹Pa'poro nunano 'wa Jopoto me Jesus Kristus ekarityry kynaitan mo'ko jumynano Tamusi ety awongato'me.

¹²Ynipynarykon, ipanaja'na'pa maiton. Mondo yja'ta roten moro wara kytaiton. Erome uwa yja'ta 'ne ka'tu rapa ajenarirykon 'wa atytykarykon ta o'mikatoko, uta'no wyino ajunendo'ko'me. ¹³Tamusi irombo otaine kynemaminanon. Moro tynisanory kapyry 'se ajynamon me man. Moro o'waine tynisanory ka'ponen me enapa man.

¹⁴Pa'poro morokon anikapyrykon otykon kapyry o'waine man eru'pa, asauranaka'pa enapa. ¹⁵Tupi me ajemendorykon wairy man. Ija'wany'pa imero awairykon man. Eja'wanga'pa awairykon man Tamusi y'makon me yja'wangon atany'ma'san kari'na ra'na. Kapu tanokon aweiñano wara taweije awairykon man ero

nono tu'po. ¹⁶Moro amano ene'nen oka apyitoko. Iwara mo'ko Kristus wo'topo kurita wopyry 'wa ro watamyikatake moro typo roten eka'numboty'pa ywe'i'po poko, moro typo roten o'mika'pa ywe'i'po poko enapa. ¹⁷Tamusi 'wa tymy me moro o'waine Tamusi amyikary arory jako y'wa moro ymynuru we'kamyr y man a'ta ro rypo, tawa'pore wa pa'poro amaroine. ¹⁸Iwara amyjaron enapa tawa'pore aitoko ymaro.

Timoteus Epafroditus maro

¹⁹Mo'ko Jopoto Jesus ta ko'i terapa mo'ko Timoteus emokyry 'se wa o'waine. Iwara one wara awairykon eta'poto y'wa, awu enapa sara'me waitake. ²⁰Mo'ko roten ywara oty apojan. Mo'ko roten iru'pa apokoine tywonumengary enepotan. ²¹Pa'poro irombo mo'karon amykon terapa ty'wanokon me roten kyno'mikaton, mo'ko Jesus Kristus 'wano me kapyn te. ²²Tamyikapore te mo'ko Timoteus wairy muku'saton. Amy tyjumy maro amaminatoto pitani wara nemaminai ymaro moro iru'pyn oka aripa'to'me. ²³Mo'ko emokyry 'se ro wa o'waine, moro one wara ywairy man ukuty'po mero y'wa. ²⁴Aseke te awu enapa ko'i ywopyry man suku'sa imero mo'ko Jopoto ta.

²⁵Mo'ko yja'sakary, mo'ko yjemaminary a'sakary, mo'ko ywo'wo'mary a'sakary, mo'ko yjepaton me anemoky'san Epafroditus emokyry rapa y'wa o'waine iru'pa sepoja. ²⁶Pa'poro irombo ajenerykon 'se imero man. Kynesikanon, je'tun pe tywairy eta'po ke o'waine. ²⁷Iporo ro je'tun pe kynainen. Kyniromo'sakon rypo. Tamusi te ikotanory enen. Mo'ko kotanory roten kapyn, ykotanory enapa te. O'kapyn ywaikota'mary 'se'pa kynakon. ²⁸Ko'i terapa mo'ko Epafroditus semo'sa o'waine. Iwara enery rapa ajewa'porota'ton. Moro ro kata'mato ywairyrimbo aike'katan a'si'ko. ²⁹Moro o'waine iwopyry ewa'matoko iro ke imero mo'ko Jopoto wyinonokon me. Mo'kopangon apyitoko kawo imero. ³⁰Moro Kristus emamin upu'po me irombo romo'no tone i'wa man. Tamamyr yuta'kary taro tywaije man amykon otykon, morokon ikapyry tupi o'waine man irokon poko yjepatomary poko.

Kareta erupanamon uruto'kon

3 ¹Wykaje ko'wu o'waine, yja'sakarykon: tawa'pore aitoko mo'ko Jopoto ta. Moro iro ro rapa oty merory yjaki'ma'pa man.

Iru'pa irombo o'waine man moro y'wa moro iro ro rapa oty merory.

²Mo'karon pero pona tuwaro aitoko. Mo'karon yja'wangon amaminatonon pona tuwaro aitoko. Mo'karon i'koto'san nany'ma'san pona tuwaro aitoko. ³Ky'karon irombo i'koto'san me kytaton. Ky'karon Tamusi a'kary ta Tamusi ety kysawongaton. Ky'karon Kristus Jesus poko kytotamyikaton. Ky'karon ja'munano poko kapyn kytotamyikaton. ⁴Ja'munano poko te ywotamyikary taro imero wa awu.

Ja'munano poko tywotamyikary taro amy wokanopyry jako, awu iko'po 'ne ka'tu rapa ywotamyikary taro wa. ⁵Oruwa-to'ima kurita moro ywoma'po a'ta, ty'koto wa. Israel parymbo awu wa. Israel ymuru Benjamin parymbo awu wa. Simosu nipa'kanopy'po Simosu awu wa. Moro omenano mero'po apyiry ta Farise me wa. ⁶Asin pe yjemaminary ta mo'karon Tamusi na'nanopy'san apyimy tywekena man yjerekuru 'wa. Moro omenano mero'po wara tamambore yjemamiry ta amy pairo yjemendory upijan.

⁷Pa'poro morokon y'wa kurano ene'namonymbo otykon te any'mato seneja mo'ko Kristus upu'po me. ⁸Pa'poro otykon pairo seneja any'mato, mo'ko Yjopotory Kristus Jesus ukutyry wairy ke pa'poro oty ko'po kawo. Mo'ko upu'po me ro pa'poro otykon sutal'kan. Typapymy me seneja Kristus sanory ta. ⁹Mo'ko ta ro ywopory 'se wa. Tamambore tyje wa moro omenano mero'po 'wa kapyn, moro Kristus amyikary 'wa te. Tamusi 'wa tamambore tyje wa, tamykary ke y'wa. ¹⁰Kristus ukutyry 'se ro wa. Moro awomy'po pori'tory ukutyry 'se wa. Moro iwaikota'ma'po apory 'se wa. Moro iromby'po enepory 'se wa moro yja'mun 'wa, ¹¹mo'ko wara enapa moro iromby'san wyino awono apyito'me y'wa.

¹²"Sapo'i terapa" yka'pa wa. "Ywytotopo 'wa ytundai terapa" yka'pa enapa wa. Wo'mikaje te apyiry poko, mo'ko Kristus Jesus 'wa yjapo'i'po wara enapa. ¹³Yja'sakarykon, moro tapyije y'wa iwairy anekanopy'pa wa awu. Ero wara roten te wonumengage: Moro ywena'po tanombo oty poko ytuwarenge'sa. Moro yjuwapono

---

3:5 Rome 11:1, Apojoma'san 23:6, 26:5   3:6 Apojoma'san 8:3, 22:4, 26:9-11

oty apyiry pokō te wo'mikaje. ¹⁴Moro yniwekenary 'wa ytundary pokō wo'mikaje, moro ynapyiry man apyito'me y'wa. Moro me ro mo'ko kapu tano Tamusi 'wa tyko'ma wa Kristus Jesus ta. ¹⁵Moro wara ro moro kywonumengarykon wairy man, atamonopy'pa ka'taine. Amy me terapa moro awonumengarykon a'ta, moro enepotan enapa Tamusi o'waine. ¹⁶Moro kynapo'i'san oma ta te mo'ja ro ka'makon.

O'mapo'to'kon

¹⁷Ywairy wara aitoko, yja'sakarykon. Moro na'na 'wa one wara awairykon man enepory wara ro amandonon 'wa o'po'toko.

¹⁸Pyime irombo kari'na amy terapa amano arojaton. O'kapyn terapa ipokoine korupaton. Erome ywotamory ta korupaton rapa ipokoine. Mo'ko Kristus wakapuru jenono'namon me mandon.

¹⁹Kynuta'ta'ton ko'wu. Moro uwembokon itamusirykon me man. Pyiwano me tynikapy'san otykon iwotamyikato'kon me man. Nono wyinonokon otykon pokō rotē kynonumengaton.

²⁰Ky'karon te kapu wyinonokon me kytaton. Kapu wyino enapa mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus wopyry kysimomo'saton kaijomanamon me. ²¹Mo'ko ro moro po'pono kyja'mungon ytan asewara moro kurano tyja'mun maro, moro tupi'no pa'poro oty yry taro aitoto typori'tory ke.

4 ¹Iro ke ro, ynipyinarykon yja'sakarykon, ynupirykon, yjewa'pory me aitonon, yju'mariry me aitonon, moro wara eja'nakatoko mo'ko Jopoto ta, ynipyinarykon.

²Euodia suruja, Sintike suruja enapa, o'win iwonumengarykon waito'me mo'ko Jopoto ta. ³O'wa enapa, tamyikaporen yjemaminary a'sakary, waturupoja, mo'karon woryijan epatomato'me o'wa. Mo'karon ro moro iru'pyn oka aripapyry pokō ymaro tywo'mika mandon, mo'ko Klemens maro enapa, mo'karon amykon terapa yjemaminary a'sakarykon maro enapa. Morokon etykon tymero man moro amano karetary ta.

⁴Tawa'pore rotē aitoko mo'ko Jopoto ta. Wykaje rapa o'waine: tawa'pore aitoko. ⁵Moro tawa'pore awairykon ukutyry man pa'poro kari'na 'wa. Mo'ko Jopoto tyse waty man. ⁶Amy pairo oty pokō kytesykaton. Pa'poro oty ta te morokon anisanorykon uku'potoko

---

3:17 1 Korinte 4:16, 11:1

Tamusi 'wa. Ajauranatoko i'wa. Otykon poko aturupotoko i'wa, ety awongary ta. ⁷Irombo moro Tamusi nyry sara'me aino, moro pa'poro onumengano epo man iro morokon aturu'san, moro awonumengarykon enapa, erandotan mo'ko Kristus Jesus ta.

⁸Wykaje ko'wu o'waine, yja'sakarykon: morokon iporo man irokon, morokon kawo man irokon, morokon tamambore man irokon, morokon tywekoroka man irokon, morokon typyne man irokon, morokon tywotapore man irokon, morokon tamamimbore man irokon, morokon ajetykon awonganon irokon, morokon poko onumengatoko. ⁹Morokon y'wa ajemepato'konymbo otykon, morokon ywyino anapo'i'san otykon, morokon ywyino aneta'san otykon, morokon yta anene'san otykon enapa apyitoko ajemerykon me. Irombo mo'ko sara'me aino ynen Tamusi amaroine kynaitan.

Tapanopy'po poko tawa'pore Paulus wairy

¹⁰Moro o'waine erome pore rapa ypoko awonumengarykon enepory yjewa'poroi imero mo'ko Jopoto ta. Uwapo ro rypo ypoko tywonumenga mandon. Enepory te tupi o'waine man. ¹¹Omi tano me kapyn moro wara wykaje. Pa'poro oty ta irombo aseke ywopanopyry poko womepan. ¹²Omi ta amano suku'sa. Totyke amano suku'sa. Pa'poro rotent amano ta watamorepan: tasiwo'ke aino ta, kumyno ta, totyke aino ta, omi ta aino ta enapa. ¹³Pa'poro amano 'wano me typori'toke wa mo'ko ypori'tomanen ta.

¹⁴Ise'me iru'pa sepoja moro o'waine ero ykota'marymbo epanopy'po. ¹⁵Amyjaron enapa, Filipi ponokon, muku'saton moro ky'waine rotent ase'wa otykon y'petakama'san moro Masedonie wyino ywopy'po wyino koromo moro iru'pyn oka ekarityry jako y'wa ajekosaine. Amy rapa Tamusi na'nanopy'san apyimy moro wara e'i'pa kynainen. ¹⁶Moro Tesalonika po yja'ta enapa, o'wimboto kapyn, okomboto te pyrata mene'posen y'wa yjepano'to'me. ¹⁷Awyinoine otykon 'se kakano'ton. Kapu ta te aseme noro moro apyratarykon we'mekary 'se wa. ¹⁸Pa'poro ypyratary sapyinen terapa awyinoine. Moro ko'po 'ne ka'tu rapa seponen. Waijopotoman imero mo'ko Epafroditus wyino moro anene'po'san apo'i'po mero y'wa. Typopore imero man moro anyry'san, Tamusi 'wa iru'pyn tymy wara. Tamusi apokupe imero

man. ¹⁹Mo'ko ytamusiry kurano maro pa'poro anisanorykon ytan o'waine Kristus Jesus ta. Totyke irombo imero man. ²⁰Mo'ko kyjumykon Tamusi 'wa i'matypyn me imero kurano me aino nainen. Iwara ro nainen.

Kareta y'ma'topo auranano

²¹“Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko pa'poro mo'karon Kristus Jesus wyinonokon 'wa. Mo'karon yjekosanokon ka'sakarykon enapa “Iru'pa aitoko!” tyka'san aropojaton o'waine. ²²Pa'poro mo'karon Kristus wyinonokon, mo'ko Rome pono jopoto auty tanokon 'ne ka'tu rapa, “Iru'pa aitoko!” tyka'san aropojaton o'waine.

²³Mo'ko Jopoto Jesus Kristus turu'popory aja'karykon maro nainen.